

MESTO NITRA

Materiál na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Predkladateľ:	Mgr. Miloslav Špoták, zástupca primátora mesta Nitra
Číslo materiálu:	585/2024
Názov materiálu:	Informatívna správa o systéme podpory a sociálnej starostlivosti o ľudí bez domova na území mesta Nitra
Spracovateľ:	PhDr. Naďa Šimová, vedúca odboru sociálnych služieb Mgr. Lívia Beňová, referentka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb
Napísala:	Mgr. Lívia Beňová, referentka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb
Prizvať:	Ing. Mgr. Juraj Barát, riaditeľ Diecéznej charity Nitra
Dátum rokovania MZ:	27.06.2024
Dátum vyhotovenia:	10.6.2024

Návrh na uznesenie:	Mestské zastupiteľstvo v Nitre p r e r o k o v a l o Informatívnu správu k riešeniu problematiky ľudí bez domova v meste Nitra b e r i e n a v e d o m i e Informatívnu správu k riešeniu problematiky ľudí bez domova o d p o r ú č a primátorovi mesta Nitra vyčleniť finančné prostriedky vo výške 50.000,- eur na projektovú dokumentáciu na vybudovanie Zariadenia opatrovateľskej služby pre dlhodobo chorých nízkopříjmových ľudí v meste Nitra
----------------------------	---

Podpis predkladateľa:	Mgr. Miloslav Špoták, v. r.
------------------------------	-----------------------------

Dôvodová správa

Odbor sociálnych služieb predkladá Mestskému zastupiteľstvu v Nitre Informatívnu správu o systéme podpory a sociálnej starostlivosti o ľudí bez domova na území mesta Nitry.

Informatívna správa o systéme podpory a sociálnej starostlivosti o ľudí bez domova na území mesta Nitry predstavuje informáciu o ucelenom systéme sociálnych služieb, ktorých cieľom je realizácia konkrétnych odborných intervencií smerujúcich k riešeniu sociálnych problémov súvisiacich s cieľovou skupinou ľudí bez domova na území mesta Nitry.

Za účelom podania informácie v informatívnej správe uvádzame existujúci systém odbornej práce s predmetnou cieľovou skupinou, špecifikujeme druhy poskytovaných sociálnych služieb na území mesta Nitry. Podávame informáciu o činnosti neverejného poskytovateľa sociálnych služieb Diecézna charita Nitra pôsobiaceho na území mesta Nitry, v oblasti práce s ľuďmi bez domova. Uvádzame informáciu o existujúcej platforme pre spoluprácu, ktorú tvoria Odbor sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre, Diecézna charita v Nitre a Mestská polícia v Nitre.

V mesiaci máj Odbor sociálnych služieb zorganizoval zasadnutie pracovnej skupiny pre riešenie problematiky ľudí bez domova (Odbor sociálnych služieb, Diecézna charita Nitra, Mestská polícia v Nitre), na ktoré prizval aj všetkých poslancov Mestského zastupiteľstva v Nitre (zúčastnili sa PhDr. Ján Vančo, PhD., Ing. Martina Dubaiová, prof. PhDr. Martina Mojtová, PhD., František Hollý).

Závery zasadnutia pracovnej skupiny:

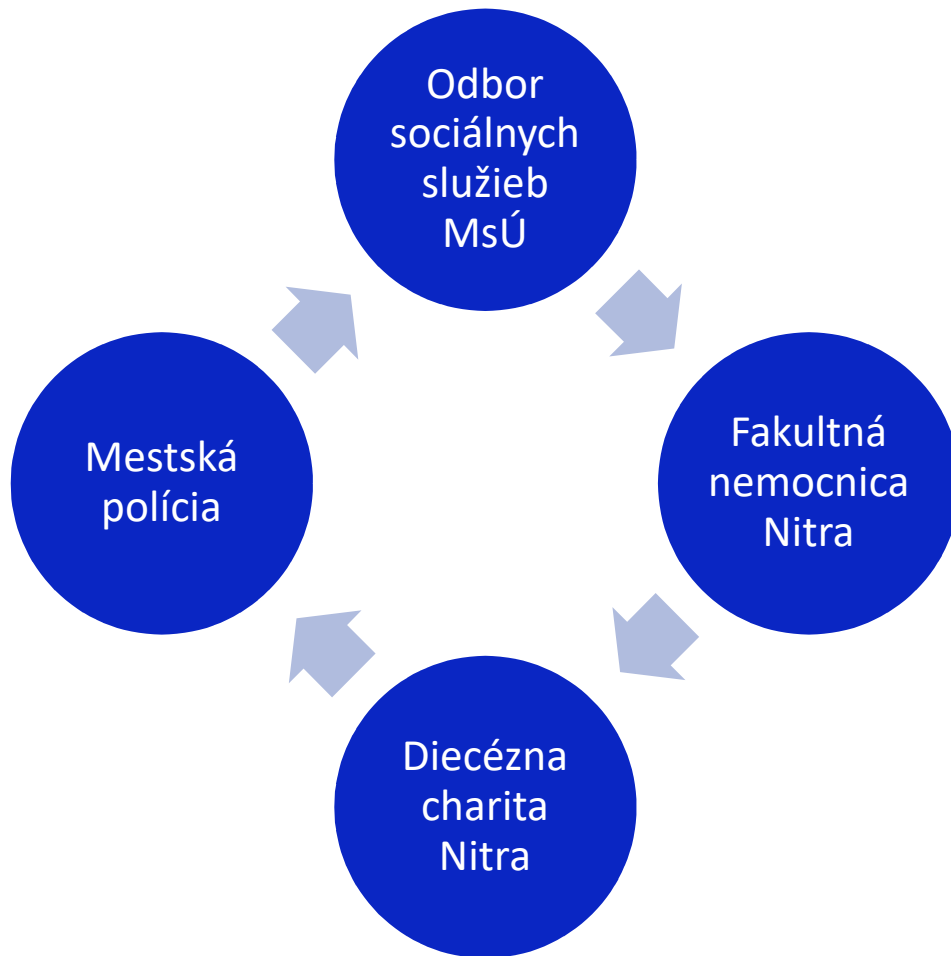
- Rozšíriť zapojenie zainteresovaných subjektov (FN Nitra, NSK);
- Pracovať na scitlivovaní širokej verejnosti k problematike ľudí bez domova, ktorá vyvrcholí organizáciou podujatia „Noc vonku“;
- Zriadiť Zariadenie opatrovateľskej služby pre dlhodobo chorých a nízkopříjmových ľudí na území mesta Nitry.

V zmysle uvedených záverov zo zasadnutia spomínanej pracovnej skupiny predkladáme predmetnú informatívnu správu o systéme podpory a sociálnej starostlivosti o ľudí bez domova na území mesta Nitry.

Informatívna správa o systéme podpory a sociálnej starostlivosti o ľudí bez domova na území mesta Nitra

Spolupráca subjektov

Na území mesta Nitry odbor sociálnych služieb plní funkciu koordinátora subjektov poskytujúcich podporu a sociálnu starostlivosť o ľudí bez domova.

Odbor sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre sa venuje riešeniu problematiky ľudí bez domova na území mesta Nitry prostredníctvom:

1. Koncepčného prístupu

- plnenia cieľov a opatrení Národnej koncepcie prevencie ukončovania bezdomovstva do roku 2030;
- plnenia cieľov a opatrení vyplývajúcich zo strategických dokumentov mesta Nitry schválených Mestským zastupiteľstvom v Nitre:
 - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Nitry do roku 2023
 - Koncepcia riešenia problematiky ľudí bez domova na území mesta Nitry
 - Stratégia riešenia rizikového správania

- III. Komunitný plán sociálnych služieb mesta Nitry na roky 2021-2025;
- Program rozvoja bývania mesta Nitra do roku 2030

2. Profesionálneho a odborného prístupu

- dlhodobou prepracovaný, ucelený odborný systém práce s osobami ohrozenými sociálnym vylúčením a sociálne vylúčenými osobami na predmetnom odbore (Odborný personál – referenti Odboru sociálnych služieb spĺňajú kvalifikačné predpoklady v zmysle ustanovení zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách);
- schválených štandardov kvality poskytovaných sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

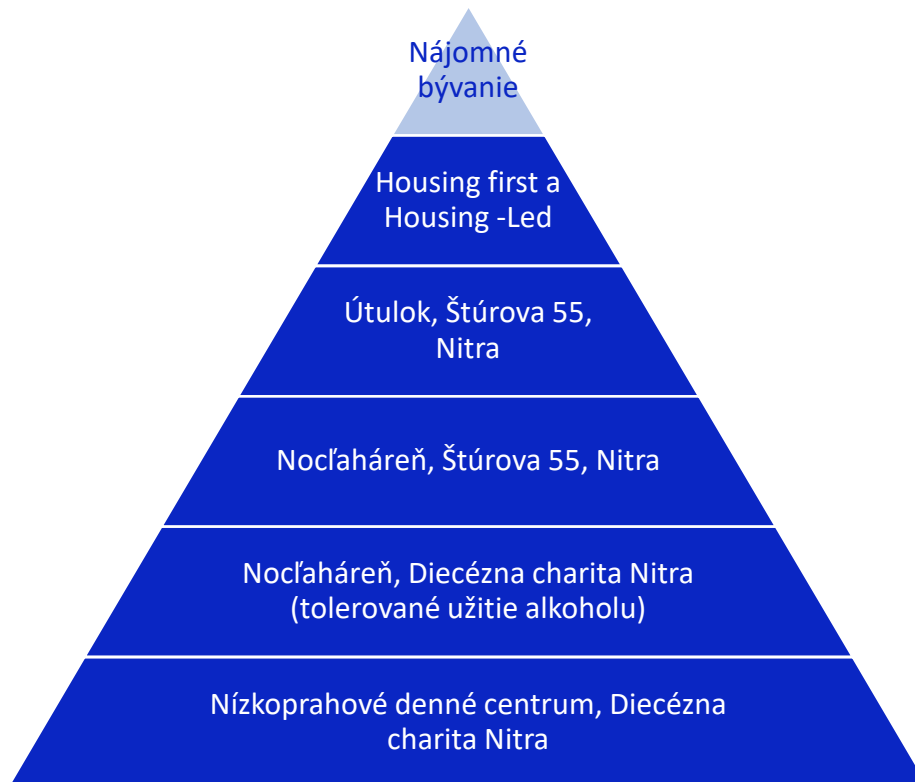
Prepracovaný odborný systém práce s osobami ohrozenými sociálnym vylúčením a sociálne vylúčenými osobami tvoria odborne a personálne zabezpečené poskytované sociálne služby na území mesta Nitry. Náročnosť riešenia predmetnej problematiky je nesporná, z uvedeného dôvodu sa snažíme o vytvorenie systému na seba naväzujúcich sociálnych služieb. Pričom pre účely zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sa za sociálnu službu považuje odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- f) zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

V zmysle uvedeného Odbor sociálnych služieb na území mesta Nitra poskytuje v súlade so spomínaným zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, pre cieľovú skupinu ľudí bez domova, služby krízovej intervencie. Konkrétne sa jedná o poskytovanie **terénnej sociálnej práce zameranej na ľudí bez domova na území mesta Nitra**. Terénna sociálna služba krízovej intervencie sa poskytuje fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii jej obsahom je činnosť zameraná na vyhľadávanie takýchto fyzických osôb, odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti zamerané najmä na vykonávanie preventívnej aktivity, poskytovanie sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a utváranie podmienok na výdaj stravy alebo výdaj potravín.

3. Poskytovania sociálnych služieb

Obrázok: Hierarchia sociálnych služieb pre ľudí bez domova

Mesto Nitra je zriaďovateľom sociálnej služby v:

1. **v nocľahárni (kapacita 18 lôžok)**, kde sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať poskytuje:
 1. ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania,
 2. sociálne poradenstvo,
 3. nevyhnutné ošatenie a obuv,Utvárajú podmienky na:
 1. prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín,
 2. vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.
2. **v útulku (kapacita 50 lôžok)**, kde sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať poskytuje:
 1. ubytovanie na určitý čas,
 2. sociálne poradenstvo,
 3. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
 4. nevyhnutné ošatenie a obuv.Zabezpečuje:
 1. rozvoj pracovných zručností,
 2. pomoc pri pracovnom uplatnení.Utvárajú podmienky na:

1. prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín,
2. vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny,
3. upratovanie,
4. pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva,
5. záujmovú činnosť.

3. útulku pre jednotlivcov s deťmi (kapacita 35 lôžok) kde sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať poskytuje:

1. ubytovanie na určitý čas,
2. sociálne poradenstvo,
3. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
4. nevyhnutné ošatenie a obuv.

Zabezpečuje:

1. rozvoj pracovných zručností,
2. pomoc pri pracovnom uplatnení.

Utvárajú podmienky na:

1. prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín,
2. vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny,
3. upratovanie,
4. pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva,
5. záujmovú činnosť.

Štatistický prehľad o počtoch prijímateľov sociálnych služieb:

Počet ubytovaných v nocľahárni:

Celkom ubytovaných	2021	2022	2023
Počet klientov	56	58	54
z toho			
Muži	37	38	36
Ženy	19	20	18

Počty žiadostí o sociálnu službu v Útulku pre bezdomovcov:

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet nových žiadostí	47	46	28	37	60
Počet žiadostí o predĺženie ubytovania	27	22	12	17	22

Počty ubytovaných v Útulku pre bezdomovcov:

Celkom ubytovaných ku:	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
Počet klientov	67	76	60	61	60
Z toho					
Muži	43	56	39	36	36
Ženy	24	20	21	25	24

Počet žiadostí o sociálnu službu v Útulku pre jednotlivca s deťmi:

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet nových žiadostí	14	18	19	14	15
Počet žiadostí o predĺženie ubytovania	5	7	5	3	6

Počet ubytovaných v Útulku pre jednotlivca s deťmi:

Celkom ubytovaných k:	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
Počet klientov	83	66	49	58	50
z toho:					
muži	0	1	0	0	0
ženy	24	20	16	17	15
deti	59	45	33	41	35

Na území mesta Nitra pôsobí jeden neverejný poskytovateľ sociálnych služieb pre cieľovú skupinu ľudí bez domova a to Diecézna charita Nitra. Uvedená organizácia je poskytovateľom sociálnych služieb krízovej intervencie a to formou nocľahárne (kapacita 24 lôžok) a nízkoprahového denného centra. **Nízkoprahové denné centrum (kapacita 25)** poskytuje sociálnu službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii počas dňa poskytuje:

1. sociálne poradenstvo,
 2. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
- Utvára podmienky na
1. prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín,
 2. vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Diecézna charita Nitra tiež realizuje projekt „Housing first- bývanie ako prvé“ a projekt s prvkami „Housing Led“, ktorý je zameraný na pomoc s riešením otázky bývania pre ľudí bez domova.

Mesto Nitra ďalej v zmysle Smernice primátora č. 8/2010 o poskytovaní pomoci občanom mesta Nitra v Sociálnej výdajni potravín mesta Nitra v znení neskorších Dodatkov (1-5) zriaďuje Sociálnu výdajňu potravín. Uvedená výdajňa poskytuje pomoc vo forme potravinovej pomoci občanom mesta, ktorí sa nachádzajú v hmotnej núdzi.

Počet žiadateľov o poskytnutie pomoci v Sociálnej výdajni potravín:

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet nových žiadateľov o zriadenie čipovej karty na výdaj potravín	26	1	0	73	20
Počet občanov, ktorí využívajú služby sociálnej výdajne	44	21	15	88	58
Náklady na sociálnu výdajňu potravín mesta Nitra celkom (v €)	8 000,00	8 000,00	4 010,95	18 042,37	13 102,17 € (hlinený dukát 285,44 € + SV 12 816,73 €)

Odbor sociálnych služieb sa neustále usiluje o skvalitňovanie úrovne poskytovania existujúcich sociálnych služieb a rozvoja doplnkových foriem pomoci pre uvedenú cieľovú skupinu. Zriaďuje a koordinuje zasadnutia pracovnej skupiny k riešeniu problematiky ľudí bez domova. Cielene podporuje dialóg medzi partnermi v uvedenej oblasti a to najmä s Diecéznou charitou Nitra a Mestskou políciou v Nitre, ktoré sú členmi spomínanej pracovnej skupiny. V rámci partnerstva spolupracuje Mesto Nitra s Diecéznou charitou Nitra aj na celoslovenskom projekte „Hlinený dukát“.

Ďalšou z doplnkových foriem pomoci je aj poskytovanie potravinovej pomoci, ktorú zabezpečujú obchodné reťazce pôsobiace na území mesta Nitra. Spoločnosti Tesco a Yeme poskytujú potraviny, ktoré sú pred ukončením záručnej lehoty a tieto potraviny sú distribuované uvedenej cieľovej skupine ako krízová potravinová pomoc.

Odbor sociálnych služieb ako koordinátor pracovnej skupiny k riešeniu problematiky ľudí bez domova zorganizoval v mesiaci máj 2024 zasadnutie pracovnej skupiny (Odbor sociálnych služieb, Diecézna charita Nitra, Mestská polícia v Nitre), na ktoré prizval aj poslancov Mestského zastupiteľstva v Nitre. Závery zo zasadnutia pracovnej skupiny sú:

- Rozšíriť zapojenie zainteresovaných subjektov (FN Nitra, NSK);
- Pracovať na scitlivovaní širokej verejnosti k problematike ľudí bez domova, ktorá vyvrcholí organizáciou podujatia „Noc vonku“;
- Zriadiť Zariadenie opatrovateľskej služby pre dlhodobo chorých a nízkopříjmových ľudí na území mesta Nitra.

Závery z pracovného stretnutia poukazujú na **jednoznačnú potrebu zriadenia, vybudovania Zariadenia opatrovateľskej služby pre dlhodobo chorých a nízkopříjmových ľudí na území mesta Nitra**. Dôvodom sú viaceré alarmujúce fakty, medzi ktoré môžeme zaradiť nedostatočný počet lôžok v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb, finančná nedostupnosť služby pre nízkopříjmových obyvateľov mesta. V dôsledku týchto faktov čoraz častejšie vznikajú situácie, kedy sa dlhodobo chorí nízkopříjmoví obyvatelia mesta ocitajú v situácii, kedy si nemajú možnosť zabezpečiť doliečenie.

Na uvedenú nepriaznivú situáciu dlhodobo upozorňujú viaceré subjekty pracujúce s dlhodobo chorými, nízkopříjmovými obyvateľmi mesta. Potvrdzujú to aj závery pracovného stretnutia zameraného na hľadanie riešenia následnej dlhodobej starostlivosti o obyvateľov mesta Nitry, ktoré sa uskutočnilo v apríli 2024. Stretnutia sa zúčastnili zástupcovia Správy zariadení sociálnych služieb Nitra a Odboru sociálnych služieb MsÚ v Nitre. Na stretnutí boli pomenované hlavné problémy, ktoré v praxi dlhodobo pretrvávajú:

- ⇒ *Absencia zariadenia opatrovateľskej služby pre dlhodobo chorých a nízkopříjmových obyvateľov;*
- ⇒ *Chýbajúci partner mesta v oblasti dlhodobej starostlivosti o seniorov;*
- ⇒ *Narastajúci počet žiadostí o bezodkladné zabezpečenie poskytovania pobytových sociálnych služieb;*

Z uvedeného dôvodu má Odbor sociálnych služieb zámer zapojiť sa do výzvy Operačného programu Slovensko - RSO 4.5 Zabezpečenia rovného prístupu k zdravotnej starostlivosti a zvýšením odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti vrátane primárnej starostlivosti, a podpory prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na rodinnú a komunitnú starostlivosť a žiadať finančné prostriedky na vybudovanie spomínaného zariadenia opatrovateľskej služby pre dlhodobo chorých a nízkopříjmových ľudí v meste Nitra. Vyhlásenie predmetnej výzvy je plánované na začiatok roka 2025 a na podanie žiadosti o finančný príspevok je potrebné sa dôsledne pripraviť. Pre možnosť zapojenia sa do uvedenej výzvy je potrebné disponovať vypracovanou projektovou dokumentáciou nevyhnutnou pre následne nadväzujúce územné rozhodnutie a stavebné konanie. **Za týmto účelom je potrebné vyčleniť finančné prostriedky vo výške 50.000,- € .**